UTOPIA KLASIKOA ETA BERRIA

Alba Garmendia Castaños
Doktoregaia UPV/EHUn,
Filosofia Sailean

I. **Utopiaren definizioaz**

II. **Utopia klasikoa**

  I. Kritika anti-utopikoa

III. **Paradigma aldaketa**

IV. **Utopia berria**

  I. Kritika anti-utopikoei erantzunak

V. **Ondorioak**

I. UTOPIAREN DEFINIZIOAZ

UTOPIA: “the good place that is no place” (Sargisson)

egikaritu nahi eta ezinaren tentsioa

1. Literatura utopikoa
2. Komunak
3. Pentsamendu utopikoa

II. UTOPIA KLASIKOA

Thomas Cole. *The Arcadian or Pastoral State*. 1834.

EZAUGARRIAK

Perfektua

Holista

Denboran/espazioan bereizia

II. UTOPIA KLASIKOA

FUNTZIOAK

Kritika

Ihesa

Egikaritzea

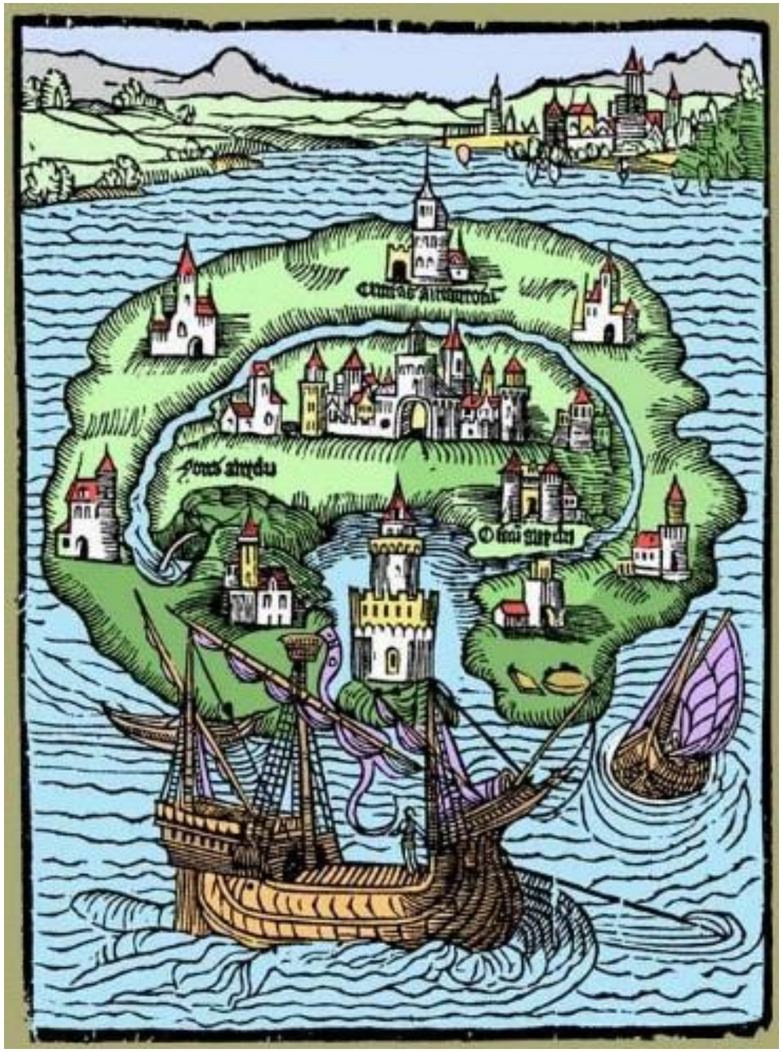

Thomas More. *Utopia*. 1516.

II. UTOPIA KLASIKOA
KRITIKA ANTI-UTOPIKOA

Popper. *The Open Society and Its Enemies*. 1945

- Lehenengo helburua zehazten da, utopia; gero, bidea.
- Helburuak bidea justifikatzen du.
- Kritika ideologikoa: Sobietar Batasuna = sozialismoa = utopia > Totalitarismoa.

III. PARADIGMA ALDAKETA

Desilusioa eta nihilismoa.
Statu quo-aren utopia

Ez dago aldaketa –utopia– posiblerik.

Iraultzan sinesten da.
Utopia berria

Aldaketaren subjektua aldatu egiten da. Hirugarren Mundua eta Emakumea.

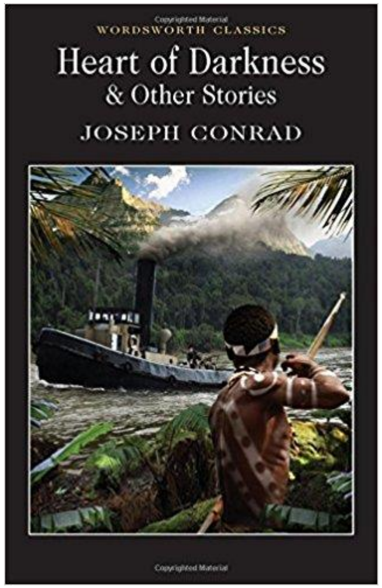

(...) ***Alabaina krisi horren ondorioz erakusten duen jarrera ez da jarrera ludiko eta lasai hutsa, ordea; aitzitik, galderak luzatzen dizkio bere buruari, errealitatea kritikatzen du etorkizun hobe baten aldeko ahalegin utopikoan, eta gizataldea du erreferentzia.*** *Ez dio berehalakotasun tenporalari ematen lehentasuna, ez espektakuluari berari atxikia geratzen; aitzitik,* ***jarrera aktiboa hartzen du, errealitate etsigarria eraldatzea helburu duena****, kosta ahala kosta. Hiria, posmodernitatearen topografia maiteena, errealitate transformagarriaren sinbolotzat hartu du liburuak, eta poetaren egitekoa errealitate hori eraldatzea dela aldarrikatu izana da jarrera kritiko horren adierazle.* ***Ez dago ukatzerik gizaki modernoaren nia eta indibiduotasunaren ahultze prozesua, metafisikaren azkena eta nihilismoaren garaipena batzuk besteekin konektaturiko fenomenoak direla*** *eta liburuan badu islapenik.* ***Alabaina, ez dago Etiopian*** *"pentsamendu ahula"ren zantzurik, ez arintasun edo biguntasunik,* ***amore emate edo etsipenik****, Etxahuni hirira etortzeko eginiko deian ongi garbi geratzen denez:* ***euskal literaturak, euskal gizarteak badu utopia bat gauzatu beharra, bere garaiko bizitzari heldu eta bereganatzea dagokio, eta bizitza hori bere hitz propio eta bere nortasun beti ukatu, beti baztertu, beti menderaezinaz esatea.***

(Imaz, 2013:167)

IV. UTOPIA BERRIA

Ernst Bloch. *Das Prinzip Hoffnung*. 1954, 1955, 1959.
Tom Moylan. *Demand the Impossible*. 1986
Angelika Bammer. *Partial Visions. Feminism and Utopianismin the 1970s*. 1991
Lucy Sargisson. *Contemporary Feminist Utopianism*. 1996.

EZAUGARRIAK

(Ez) perfektua

- Perfekzioa ez da helburua,
- Bi munduen arteko bidea baizik.
- Prozesuan dagoen utopia irekia da.

Holista

Denboran/espazioan bereizia

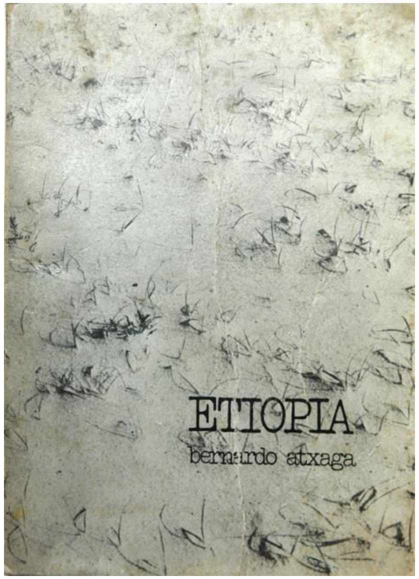

Beranrdo Atxaga. *Etiopia*. 1978

IV. UTOPIA BERRIA

Ernst Bloch. *Das Prinzip Hoffnung*. 1954, 1955, 1959.
Tom Moylan. *Demand the Impossible*. 1986
Angelika Bammer. *Partial Visions. Feminism and Utopianismin the 1970s*. 1991
Lucy Sargisson. *Contemporary Feminist Utopianism*. 1996.

FUNTZIOAK

Kritika

Ihesa

Egikaritzea > Espekulazioa

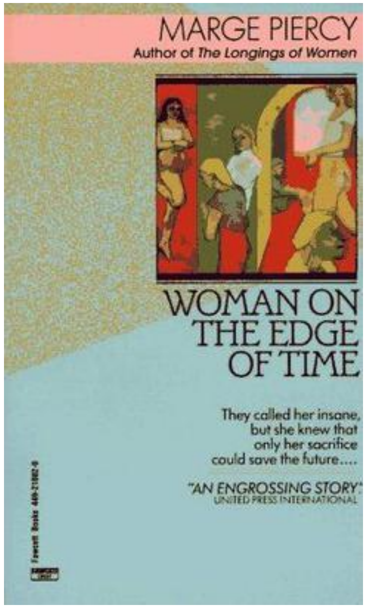

Marge Piercy. *Woman on the Edge of Time*. 1976

IV. UTOPIA BERRIA
KRITIKA ANTI-UTOPIKOEI ERANTZUNAK I

Ez da helburuaren izenean bidea justifikatzen.

Ez dagoelako aurrez ezarritako helbururik.

Izan ere, ***gazteriaren protesta, iluminatu eta utopista, 'mundu salbatzaile' eta jainkoak daki zer gehiago batzuena bezala ridikulizatu nahi izaten da*** *gehienetan, eta ahaztu egiten da, edo ignoratu egiten da, euskarazko ezer ez baita ikertzen, 55 eta 65 artean gutxi gorabehera, gazteriaren borrokak gerria hartu duen epe horretan alegia,* ***esperantzak eta utopiak oso leku gutxi dute****la, inoiz gutxi izan badute euskal gizartean eta euskal literaturan (cfr. Mirande, Krutwig, Txillardegi, San Martin, Aresti etab.en obra literaria urte horietan; eta zer esanik ez, Nemesio, Salbatore Mitxelena). (…)* ***Erreboltatua ez zaio garaipenarengatik lotzen borrokari, derrotaren ukoagatik baino.*** *(…)* ***Etxetik negarrak eraman zituen gudariak, ez konkistaren ametsak****. (…)*

(Azurmendi, 1998:69)

IV. UTOPIA BERRIA
KRITIKA ANTI-UTOPIKOEI ERANTZUNAK II

Ernst Bloch. *Das Prinzip Hoffnung*. 1954, 1955, 1959.
Lucy Sargisson. *Contemporary Feminist Utopianism*. 1996.

Posible da periferia guztien zapalkuntza guztiak konpontzen dituen utopiarik?

Ez.

“Ou”topia, ez-lekua, da erantzuna.

V. ONDORIOAK

Utopia klasikoak leku ona deskribatzen eta desiratzen du.

Utopia berriak leku ona *egin, sortu*, egin behar dela pentsatzen du.

- Kritikak eta esperantzak gidatzen dute praxia
- Politikaren beharrezkotasuna

Ez-lekua esperantza iturri izanda, lekua –“place”, plaza– hartzea da kontua.

- Herriko plaza espazio kritiko eta alternatibo, *utopiko*, bihurtzeko.

MILA ESKER!

Alba Garmendia Castaños

alba.garmendia@ehu.eus